

י"ב שבט ה'תשע"ט 18.1.19

מגזין מס' 511

ערב שבת שירה/פרשת בשלח

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

החייך כסניא

תפילה ענינה לתת מעצמך

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב כלב

מאחר ואני נתון בתוך גוף, בתוך נפש בהמית, ועסוק כל הזמן בטרדות היומיום ובסחף של שיגרת החיים. כל הזמן עסוק בריצה אחרי סידורים, עבודה, פרנסה וכו'... עלול אני לשכוח את בוראי ולהתנתק משליחותי ומטרתי בחיים.

ולכן... עוצרים. לא פעם אחת, אלא שלוש פעמים ביום - אז אני מזכיר לעצמי מי אני ומה אני עושה כאן, ומרענן את הקשר עם ה'אין סוף'. תפילה היא בעצם לא - 'תן לי, תן לי, תן לי', אלא בעיקר - 'קח ממני, קח ממני, קח ממני'... אני עוזב את הדברים שחשובים לי ותופסים אותי באופן טבעי, ובאופן על טבעי אני מתנתק מהכל ומרענן את הקשר עם ה'אין סוף'.

כלומר, זה בדיוק להפך ממה שחושבים על תפילה, לא - 'תן לי', אלא 'קח ממני' - לתת את המיטב.

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:30 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

הכניסה לישוב חמד בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, בכניסה למושב נוסעים ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית – לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר. התכנסות כיבוד ושתייה קלה מ-20:45. לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144.

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן זמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

"באתי לגני" – י' שבט

מאמר 'צוואתו' של הרבי הקודם, רבי יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש

אודות המאמר "באתי לגני"

לקראת שבת פרשת בא, י' שבט ה'תש"י (1950), יום הסתלקותו של הרבי הרי"ץ, יצאו לאור בפקודתו שני מאמרים [שאמרום כמאמר אחד בשבת פרשת בא, י' שבט ה'תרפ"ג (1923), מיוסדים על מאמרו של אביו הרבי הרש"ב "באתי לגני" ה'תרנ"ח (1898)]. הראשון שבהם, המאמר "באתי לגני" – יצא לאור על מנת ללומדו בשבת י' שבט [יום הסתלקותה של אמו זקנתו (סבתו) הרבנית רבקה, אשת הרבי מהר"ש], והשני, המאמר "היושבת בגנים" על מנת ללומדו ב"ג שבט (יום הסתלקות אמו, הרבנית שטערנא שרה). כמו כן מסר הרבי הרי"ץ לפני הסתלקותו שני מאמרים נוספים להדפסה. האחד, ציוה להוציאו לאור לקראת חג הפורים, ואת השני לקראת ב' ניסן, יום הסתלקות אביו הרבי הרש"ב. כל ארבעת המאמרים הנ"ל מהווים 'המשך' שלם אחד – "באתי לגני", ובו 20 פרקים.

שנה לאחר הסתלקות הרבי הרי"ץ, קיבל על עצמו חתנו – הרבי נשיא דורנו – את הנשיאות במוצאי י' שבט ה'תשי"א (1951), שעה שהחל באמירת מאמר דא"ח – דברי אלוקים חיים (אמירת המאמר היתה האות לתחילת נשיאותו, שכן מאמרי דא"ח נאמרים ע"י אדמו"ר"י חב"ד בלבד). במאמרו זה הראשון ביאר הרבי נשיא דורנו את הפרק הראשון מפרקי ה'המשך' "באתי לגני". ומאז, מדי שנה בשנה, נהג הרבי לומר מאמר מיוחד, ב' שבט או בימים הסמוכים לו, בו ביאר על פי הסדר בכל שנה פרק נוסף מן ה'המשך'. וכך, במהלך למעלה מארבעים שנה (!) השלים הוא למעלה משני באורים על ה'המשך' כולו.

באחת מרשימות הרבי נאמר: ...רבים מחסידי חב"ד ואנשי שלומינו קבלו עליהם ללמוד ביום י' שבט, יום ההילולא (של הרבי הרי"ץ), את המאמר הנ"ל, שכבר נקבע שמו "באתי לגני ה'שי"ת"...

ובאגרת ששלח לקראת היארצייט (יום הסתלקות) הראשון כתב: "...הנני לעורר אודות מאמרו (של הרבי הרי"ץ) שנתן להדפיס ליום ההסתלקות, הוא דבור המתחיל "באתי לגני" י' שבט תש"י – בטח תלמדו אותו בליל וביום ההילולא".

אודות לימוד מאמר יסודי זה, וידיעתו (גם בעל פה), אמר הרבי באחת משיחותיו: "ההתקשרות (אל הרבי) היא על ידי לימוד תורתו ושמירת התקנות וכו'. הרבי לא אמר... (שההתקשרות אליו היא) על ידי מופתים או על ידי נסיעה אליו, אלא ע"י לימוד תורתו. ובהתאם לכך הנני להציע, שלקראת היארצייט, ישנן כל אחד את המאמר שנתן כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר ליום הסתלקותו (כולו או חלקו). ומזמן לזמן, כשנמצא במבוכה, או כשישנם אצלו ספקות, או במצב ש"פגע בך מנוול זה" (שעה שהיצר מתגבר), יחזור במחשבתו על מאמר זה...".

"...ובענין זה לא נוגע כל כך הכמות, שינון כל המאמר או מחציתו... אלא העיקר היא האיכות, שיהיו חקוקים במוחו, אותיות החקיקה, מים חיים, זוחלין, מי מעין שמחברים עם המקור, עם עצם הנפש...".

אודות מהותו של מאמר זה, אמר הרבי נשיא דורנו כי זהו "מאמר שעל ידו יכולים להיות 'בעל הבית' על הנפש הבהמית". והדבר מבואר נדבך על גבי נדבך לאורך המאמר, שלב אחר שלב בסדר והדרגה.

להלן הפרק הראשון (בעיבוד קל ובתוספת כותרות) מתוך עשרים פרקי ה'המשך' "באתי לגני" – מאת הרבי הקודם, רבי יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש

עיקר שכינה בתחתונים היתה

(א) "באתי לגני אחותי כלה", ואיתא (מובא) במדרש רבה (במקומו) לגן אין כתיב כאן אלא לגני לגנוני – למקום שהיה עקרי בתחילה, דעיקר שכינה בתחתונים היתה. ועל ידי חטא עץ הדעת נסתלקה השכינה מארץ לרקיע, וע"י חטא קין ואנוש נסתלקה השכינה מרקיע א' לב' וג', ואח"כ בדור המבול נסתלקה מרקיע ג' לד' וכו'. וכדאיתא (כמובא) במדרש רבה על הפסוק וישמע את קול אלוקים מתהלך בגן – אמר רב אבא מהלך אין כתיב כאן אלא **מתהלך**, קפיץ ואזיל קפיץ ואזיל (קופץ ועולה קופץ ועולה). ואח"כ עמדו שבעה צדיקים והורידו את השכינה למטה: אברהם זכה והוריד את השכינה מרקיע ז' לו', ויצחק מו' לה' וכו', עד כי משה שהוא השביעי (וכל השביעין חביבין) הורידו למטה בארץ.

עיקר גילוי אלקות היה בבית המקדש

ועיקר גילוי אלקות היה בבית המקדש, דכתיב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" – בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד. וזהו "צדיקים יירשו ארץ ושכנו לעד עליה", דצדיקים יירשו ארץ שהוא גן עדן, מפני מה? לפי שהם משכינים (היינו ממשיכים) בחינת "שוכן עד מרום וקדוש", שיהי' בגילוי למטה. וזהו באתי לגני לגנוני למקום שהי' עיקרו בתחילה, דעיקר שכינה בתחתונים היתה.

תכלית הבריאה – דירה לה' בתחתונים

והענין הוא דהנה תכלית הכוונה בבריאת והתהוות העולמות, דנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים, שיהי' גילוי אלקות למטה ע"י עבודת האדם ע"י אתכפיא (כיבוש היצר והכנעתו) ואתהפכא (הפיכתו לטוב). דנשמה תרד למטה להתלבש בגוף ונפש הבהמית, והם יעלימו ויסתירו על אור הנשמה, ובכל זאת תפעל הנשמה בירור וזיכוך הגוף ונפש הבהמית, וגם חלקו

בעולם. וזהו "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", בתוך כל אחד ואחד. והוא ע"י העבודה בעבודת הבירורים בבחינת אתכפיא ואתהפכא, וכמאמר "כד אתכפיא סיטרא אחרא אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין" [בשעה שכופים את הצד האחר (היפך הקדושה), מתפשט כבוד ה' בכל העולמות].

ביאור ענין אור הממלא ואור הסובב

והנה מה שכתוב בכולהו עלמין, הכוונה על מדריגת האור שהוא בכולהו עלמין בשווה, והיינו **אור הסובב כל עלמין** שמאיר בכל העולמות בשווה.

(והולך הרבי הקודם ומבאר ענינו של **אור הממלא כל עלמין**): דבעולמות הרי יש חילוקי מדריגות, דאינו דומה עולמות עליונים לעולמות תחתונים. דבעולמות עליונים מאיר האור בגילוי, ובעולמות התחתונים האור אינו מאיר בגילוי כל כך, ויש שהאור בא בבחינת העלם והסתר. ויש בזה חילוקי מדריגות, וכמ"ש "אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים", ואיתא (מובא) במדרש נטה ימינו וברא שמים ונטה שמאלו וברא ארץ. וידוע שיד ימין מורה על האור והגילוי יותר, וזהו וימיני טפחה שמים. דשמים, הכוונה עולמות העליונים – שם הגילוי בבחינת ימין שהוא גילוי האור, והאור עצמו הוא בבחינת גילוי. וארץ, הכוונה עולמות תחתונים שהם מבחינת שמאל שאין האור בגילוי כל כך, וגם האור עצמו בא בבחינת העלם והסתר.

ביאור סדר ההשתלשלות וד' עולמות

כידוע ההפרש בד' עולמות, דכתיב "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו" שהם ד' עולמות אבי"ע (אצילות בריאה יצירה עשיה). בזה האור אינו כמו שהוא באצילות, כמו שהוא בבי"ע (בריאה יצירה עשיה). דאצילות הוא בבחינת 'גילוי ההעלם', ואצילות מלשון אצלו וסמוך, וכן פירוש אצילות מלשון הצלה והפרשה.

העבודה בעבודת הבירורים בבחינת אתכפיא ואתהפכא דוקא. וזהו כד אתכפיא סט"א, כאשר פועל בעבודתו להיות אתכפיא סט"א ואתהפכא חשוכא לנהורא, הנה יתרון האור הוא מהחושך דוקא. והיינו דכאשר החושך נהפך לאור, הנה נעשה יתרון האור, שהאור מאיר בגילוי עד אשר יאיר למטה ממש. והיינו שנמשך האור באופן כזה אשר אופן המשכתו הוא בכל העולמות בשווה.

ע"י אתכפיא ואתהפכא, נפעל "ועשו לי מקדש"
 וזהו כד אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין. בחינת האור שנמשך (הוא) אור הסובב כל עלמין, שאופן המשכתו בבחי' סובב ומקיף בכל העולמות בשווה. ואם כן מאיר גם למטה כמו שמאיר למעלה. וזהו ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוך כל אחד ואחד, ע"י העבודה דבחינת אתכפיא ואתהפכא חשוכא לנהורא, הנה נעשה עי"ז יתרון האור, דאסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין שמאיר ומתגלה אור הסובב.

קיצור פרק א': עיקר שכינה בתחתונים. יבאר דכוונת בריאת העולמות שיהי' דירה בתחתונים, ונעשה ע"י אתכפיא ואתהפכא שממשיך אור הסובב, שזהו בכולהו עלמין בשוה.

דאצילות עם היותו בחינת עולם, אבל בכללותו הוא בכלל עולמות האין סוף. מה שאין כן בריאה שהוא התחלת המציאות בבחינת יש מאין. וזהו כל הנקרא **בשמי ולכבודי**, דשמי וכבודי הוא המיוחד בי עדיין, שקאי (מוסב) על עולם האצילות שהוא עולם היחוד וההתכללות, שהאור שם בתכלית הגילוי. דאינו דומה כלל (האור שבאצילות) לכמו שהוא בעולמות בי"ע (בריאה יצירה עשיה). ובבי"ע עצמו יש חילוקי מדריגות בהגילוי אורות - כמו שהם בעולם הבריאה, ועולם היצירה ועשיה.

תוספת ביאור בענין אור הסובב

אמנם כל זה הוא בהאור שבא להחיות את העולמות בבחינת **ממלא כל עלמין**. אבל בהאור שהוא למעלה משייכות אל העולמות, והוא בחינת אור הסוכ"ע (סובב כל עלמין) שבא בבחינת סובב ומקיף לעולמות, הרי מאיר בכל העולמות בשווה. וזהו בכולהו עלמין, והיינו שאור זה הנה אופן המשכתו הוא בכל העולמות בשווה.

ע"י עבודת האדם נמשך אור הסובב

אמנם בכדי להמשיך אור זה בכולהו עלמין הוא ע"י

התחדשנו!

בוטאו לבקר

באתר המשודרג

www.tanya.com

הסיפור השבועי

השם הנכון

"הניתוח הצליח!", בישר הרופא לגברת גולדה וולף, שישיבה בחדר ההמתנה בפנים דאוגות. היא הרימה את עיניה מספר התהילים, ואנחת רווחה בקעה מפיה. "בעוד כמה ימים יוכל לשוב לביתו", חתם הרופא בדברי עידוד. "מובן", הוסיף, "שעליו לנוח ולהקפיד על חזרה הדרגתית לפעילות".

זה היה בשנת תש"ט. בני הזוג שבו לביתם, בפלורידה שבארצות הברית, בתחושת הקלה. ר' יוסף וולף קיווה להחלים במהירות מהניתוח בכיס המרה ולחזור לשגרת חייו. אלא שבחלוף הימים הרגיש שהכאבים אינם פוחתים, ואף גוברים מיום ליום.

המצב החמיר, עד שלא היה מסוגל לשבת או לשכב. אזור הניתוח התנפח מאוד. ר' יוסף הובהל שנית למרכז הרפואי, ושם אובחן זיהום חמור בגופו. חומו עלה, והוא התענה בייסורים קשים.

הרופאים השתמשו בתרופות החזקות ביותר כדי לגבור על הזיהום, אך לא הצליחו למגר אותו. הם עשו כל שביכולתם להצלת חייו של החולה – אך מצבו הידרדר והלך, עד שהרופאים איבדו תקווה. הם הודיעו לאשתו בעצב כי כשלו הסיכויים להציל את חיי בעלה, וכי נותרו לו שעות יחידות לחיות.

בני המשפחה הדאוגים לא ידעו את נפשם. איך ניתוח שהוכתר בהצלחה הסתבך כל כך! חותנו של ר' יוסף, ר' יהודה לייב שליפר, חייג ללשכתו של הרבי הרי"צ מליובאוויטש, רבי יוסף יצחק שניאורסון, בברוקלין. בקול שבור ביקש ברכה לרפואתו של חתנו.

למרבה שמחתו בירך הרבי את החולה ברפואה שלימה, אך ביקש דבר אחד: להוסיף לשמו של החולה את השם

'זליג', ושייקרא שמו מעתה יוסף זליג. המשפחה מיהרה למלא את הבקשה, ובקריאת התורה נוסף לו השם הזה.

ההטבה הייתה מיידית ופלאית. מצבו של החולה השתפר, חומו ירד, והוא החל לתקשר עם הסובבים אותו. למחרת כבר ישב על כיסא, ובתוך שלושה ימים שולח לביתו, צועד על רגליו. הרופאים הביטו משתאים

במקרה הנדיר, והצהירו כי מבחינתם זה נס רפואי. ר' יוסף זליג התאושש ושב לשגרת חייו. בחלוף חודש, כשהוא כבר בריא לחלוטין, ביקש לבקר רופא שנמנה עם הצוות שטיפל בו בימים הקשים. הלה ליווה את הטיפול בשעה שר' יוסף זליג היה שרוי במצב קשה, אך עזב את פלורידה בטרם התאושש החולה ושב לאיתנו.

ר' יוסף זליג התקשר למשרדו של הרופא וקבע לעצמו תור. כשראה הרופא את שמו ברשימת הממתינים לתורם הגיב באוזני מזכירתו: "מענין מיהו יוסף וולף זה. יש לאיש שם זהה לאדם שטיפלתי בו, שבוודאי איננו בין החיים, על פי מצבו בביקורי האחרון אצלו".

לשונו של הרופא נעתקה מפיו כאשר לתוך מרפאתו לא פסע אלא ר' יוסף זליג וולף, החולה האנוש. "זה נס", הגיב הרופא בהתרגשות, "אין הגדרה אחרת לתאר זאת".

הזמן חלף. ר' יוסף זליג כמעט שכח את התלאות שעבר. הניתוח, ההחרפה במצבו, סכנת הנפשות שבה היה שרוי – כל אלו היו לזיכרון רחוק.

יום אחד נזדמן לבית הקברות המקומי, לאזכרה לאחד מקרובי משפחתו. הביקור הצית בו מחדש את זיכרונות האירוע הקשה שעבר, והעצים את רגשות התודה לבורא העולם על הנס שחווה. כפסע היה בינו ובין המוות, והנה הוא כאן, מתהלך בין שוכני עפר – והוא במלוא כוחו.

כשנסתיימה קריאת התהילים ואמירת הקדיש החל הקהל להתפזר. ר' יוסף זליג היה אפוף מחשבות. אגב כך נזכר שכאן בבית העלמין מצוי גם קברה של סבתו, סאסיע. זו הזדמנות טובה - חשב לעצמו - לגשת אל קברה ולומר כמה פרקי תהילים לעילוי נשמתה. הוא חש קשר מיוחד אליה, לנוכח היותו קרוי על שם אביה, יוסף.

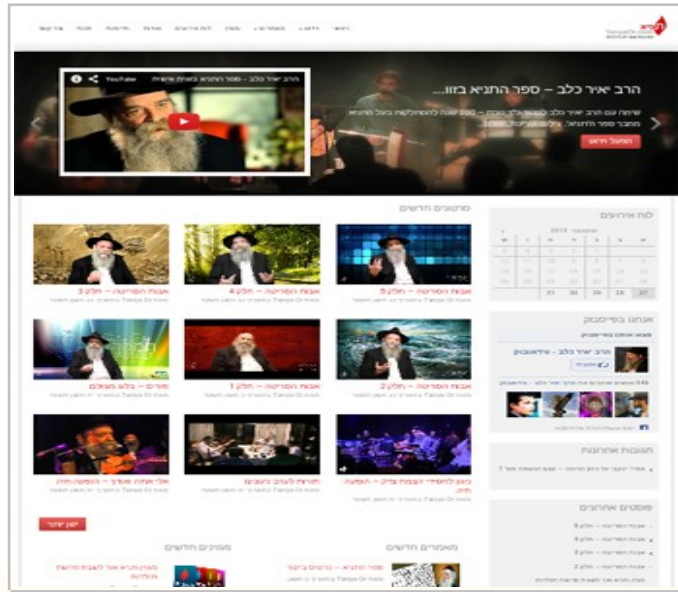
במהירות ניווט בין החלקות והמצבות בבית העלמין, עד שהגיע ליעדו. הוא בחן את המצבה המוכרת לו, והחל לקרוא את המילים שתיארו את דמותה של המנוחה. פתאום קפא על מקומו בתדהמה. איך לא הבחין בכך מעולם?! תהה בינו לבין עצמו. שוב ושוב קרא את המילים, לוודא שדמיונו אינו מתעתע בו. הוא התנשם בכבדות, נרגש ונפעם, למקרא הכתוב על המצבה: "פ"נ

מרת סאסיע בת ר' יוסף זליג!"

לתודעתו חדרה ההכרה, כי אף שהוריו ביקשו לקרוא את שמו כשם סבו, משום מה הוענק לו השם 'יוסף' בלבד. והנה, הרבי ברוח קודשו ידע להשלים את החסר. האותיות על המצבה לא הניחו שום מקום לספק. זמן רב עמד בפה פעור, משתומם ונדהם. עתה הבין מדוע בחר הרבי בשם 'זליג' דוקא, ולא שם נפוץ יותר להוספה במצבי משבר בריאותי, כדוגמת 'חיים' או 'רפאל'. ולהשלמת הפלא הוסיפה וסיפרה רעייתו, גולדה, שבעלה מעולם לא התכתב עם הרבי קודם לכן, וגם חמיו לא ציין את שמו בבקשת הרפואה. "לרבי דרכים משלו", סיכמה, "לדעת מה שצריך לדעת".

(על-פי 'רבותינו נשיאינו')

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

התחדשנו!
בוטאו לבקר
באתר המשודרג
www.tanyaor.com

"זאת התורה אדם" (במדבר יט' ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב- 'נגלה') ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה- 'נסתר'). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי 'נגלה', ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת בשלח

הארכת מסע בני ישראל דרך המדבר

עם ישראל יוצא את מצרים במסעו לקבלת התורה בהר סיני ומשם לארץ ישראל. למרות שהדרך הקצרה לארץ ישראל היא זו העוברת לאורך חוף הים התיכון דרך ארץ פלשתים, מאריך הקב"ה את המסע דרך מדבר סיני. זאת כדי שלא יקלע העם היוצא ממצרים, כבר בראשית דרכו, לעימות עם הפלשתים, שמא יפוג לבו וירצה לשוב למצרים.

בני ישראל זוכרים את השבועה שהשביע יוסף את בני דורו להעלות עצמותיו לקבורה בארץ ישראל, ולוקחים את ארונו של יוסף עמם בצאתם מארץ מצרים.

לאחר חנייתם בסוכות מתקדמים בני ישראל בחציית המדבר בכיוון ים סוף וחונים באיתם. עמוד ענן אלוקי מיישר להם את דרכם בימים, ובלילות מאיר להם עמוד האש ומכוונם.

הטעיית פרעה

ביום השלישי, על מנת להטעות את פרעה וחיילותיו ולהכניסם למלכודת, מצוה ה' את משה לשנות למראית עין את כיוון המסע חזרה למצרים. בני ישראל חונים בקרבת 'פי החירות' על שפת ים סוף, כביכול לקראת חזרתם למצרים. באותה שעה שוב מכביד ה' את לב פרעה והוא מתחרט כי איפשר את יציאת עבדיו ממצרים. והנה, בראות פרעה כי בני ישראל עושים את דרכם כשפניהם חזרה למצרים, מניח הוא אשר טועים הם בדרך ושרויים במדבר במבוכה.

פרעה יוצא בראש חייליו, עבדיו ובני עמו לרדוף אחר

בני ישראל. הוא אינו מעלה כלל על דעתו כי הוא ואנשיו דוהרים אלי סופם המר.

בני ישראל נתפסים לחרדה

כאשר מגלים בני ישראל, לחרדתם, כי פרעה וחיילותיו השיגו וכבר חונים הם בטווח ראייה מולם, נופלת רוחם בקרבם ורבים בעם מבקשים לשוב מצרימה. הם באים בתלונות אל משה ומטיחים בו "המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר...!?"

ה' מורה למשה להרגיעם ולחזק את רוחם, בהבטיחו כי לעולם לא יוסיפו עוד לראות את מצרים ובתוך זמן קצר יראו במו עיניהם כיצד נלחם בעבורם ה'.

"והמים להם חומה מימינם ומשמאלם"

הלילה יורד על בני ישראל כשהם במצוקה עצומה. מחנה מצרים חונה מאחור בסמוך להם ורק העמוד האלוקי עומד חוצץ בין שני המחנות. מלפנים ים סוף חוסם את דרכם אל הארץ המובטחת ומימינם ומשמאלם סוגר עליהם המדבר... משה פונה בתפילה אל ה'. אלא שהקב"ה מודיעו כי אין זה הזמן לתפילות כי אם "דבר אל בני ישראל וייעו" - עתה, מצוהו ה', עליו לומר לבני ישראל להתקדם אל תוך הים... והנה אך נוטה משה בציווי ה' את ידו על ים סוף, ולפתע מנשבת רוח מזרחית חזקה המבטרת באורח נס את ים סוף ומותירה בתוכו מעבר יבש. בני ישראל מתקדמים בציווי ה' אל תוך הים ומוצאים את עצמם עוברים "בחרבה בתוך הים", "והמים להם חומה מימינם ומשמאלם".

המצרים ממהרים לצאת למרדף אחריהם ונכנסים גם הם

והנה, בהגיעם למרה מוצאים הם במקום מעיין, אלא שלאכזבתם מי המעיין מרים ובלתי ראויים לשתיה. ושוב מתכעסים בני ישראל ומטיחים במשה רבנו את תלונתם על ההעדר החמור של מי השתיה. הקב"ה מורה למשה ליטול פיסת עץ מסויים ולהטילו למים. ואכן בעשותו כן מתמתקים המים ונעשים ראויים לשתיה. עתה (עוד קודם קבלת התורה בהר סיני) מצוה ה' את משה להורות לבני ישראל כמה ממצוותיו: מדיני שבת, פרה אדומה ומדיני המשפט שבין אדם לחברו. ה' מבטיחם כי זכות שמירת מצוותיו תגונן עליהם מפני כל חוליי מצרים. העם ממשיך במסעו וחונה בנווה מדבר ושמו אילים. במקום שניים עשר מעיינות מים ושבעים תמרים.

מזון שמימי במדבר

בט"ו באייר מגיעים בני ישראל למדבר סין. באותה שעה כלתה הצידה שהכינו בצאתם ממצרים. ושוב, בהעדר מזון מלינים העם על משה ועל אהרן. על כך משיב ה' למשה כי מעתה ירד מדי בקר לחם ניסי מן השמים על מחנה ישראל. כמו כן, מידי ערב יקבל העם אף מנת בשר, בדמות עופות השלו אשר ינחתו בהמוניהם עם רדת חשיכה על המחנה. מטר המזון היורד מלמעלה על גבי מצע של טל ומעליו שכבת טל נוספת, מתמיה את בני ישראל הפונים איש אל אחיו בתמיהה "מן הוא?!". כלומר מהו הדבר הזה. ומכאן שמו של המזון השמימי – 'מן'.

משה מורה לעם את ציווי ה' אשר יש ללקוט מן ה'מן' רק בשיעור קבוע, עומר לכל נפש. גם אין להותיר ממנו ליום המחרת משום שאת ה'מן' 'מזון האמונה' אין לאגור, על המאמין להמתין להופעתו מדי בקר מחדש. אלא שלמורת רוח משה נמצאים כאלה אשר אינם עומדים בנסיון ומכינים ומותירים מן ה'מן' ליום המחרת. עד

אל תוך לשון היבשה הניסית. אלא שלפתע, באשמורת הבוקר, כאשר כל מחנה מצרים כבר נמצאים בין חומות המים ובני ישראל עושים את דרכם אל חוף מבטחים, מטיל ה' מהומה בתוך המחנה המצרי. אופני מרכבותיהם נשמטים והם וכלי מלחמתם מתנהלים בכבדות... המצרים חשים כי יד אלוקית נלחמת בהם ופונים לנוס מתוך הים באימה ופחד חזרה למצרים. אלא שכבר מאוחר מדי... משה נוטה בציווי ה' את ידו על הים וחומות המים שבות וחוזרות למצבן הטבעי, תוך שהן קוברות תחתיהן ומטביעות במים אדירים את כל מחנה מצרים.

בעומדם על קרקע יציבה מעברו השני של ים סוף, צופים בני ישראל בתדהמה במחזה הנורא. מזועזים ויראים עד עמקי נשמתם אל מול העוצמה האלוקית האדירה, מתמלא לבם באמונה עזה בה' ובמשה עבדו.

שירת משה וישראל ושירת מרים

לנוכח נס נקמת ה' הנוראה במצרים, פותחים משה ובני ישראל בשירת שבח והודיה לה' על נפלאות הצלתם. שירה זו, הנקראת 'שירת הים' (וכתובה בספר התורה בצורתה האופיינית, צורת שירה), שזורים בה דברי הלל וקילוס לכחו הגדול של הקב"ה, תיאור נס קריעת ים סוף, טביעת המצרים ונס הרווח וההצלה לבני ישראל. עוד מתוארים בה האימה והפחד שנפלו על כל העמים אל מול גדולת ה' האדירה המשדדת את מערכות הטבע למען עם סגולתו, וכן תיאור כניסתם העתידה של בני ישראל אל הארץ המובטחת ובנין בית המקדש וכו'.

לאחר שירת הגברים, מתארת התורה את שירת מרים הנביאה, אחות משה ואהרן. עימה נוטלות נשות ובנות ישראל תופים בידן ומזמרות ומחוללות בשבח והודיה לה'.

נסיון המים המרים

בני ישראל ממשיכים במסעם, וכבר שלושה ימים מחפשים הם במדבר מקור מים חיים להרוות צמאונם.

חדור שנאת משטמה ללא תנאי, עושה דרך ארוכה מאד עד למקום חניית העם ברפידים. כל מגמתו להלחם בהם על מנת לשבש את מסעם אל הארץ המובטחת. משה שולח את יהושע בראש צבא נבחר להלחם בעמלק. הוא עצמו עולה עם אהרן וחור (בנם של מרים וכלב בן יפונה), אל מרומי גבעה הצופה אל שדה הקרב. במהלך הקרבות, יד לוחמי ישראל על העליונה כל עוד ידי משה מורמות למרום (כאות וכסימן לאמונת בני ישראל בקב"ה), וכשמתעייפות ידי משה והוא מורידן אזי גוברים העמלקים. בראותם זאת מושיבים אהרן וחור את משה על אבן גדולה ותומכים בידיו להחזיקן מורמות אל על, זה מצדו האחד וזה מצדו האחר. וכך נמשך הדבר עד להכרעתם של העמלקים בקרב עם שקיעת החמה.

ה' מצוה את משה לכתוב את דבר נצחון ישראל על העמלקים בספר לזיכרון עולם, וכן את חובת מחייתם המוטלת על בני ישראל עד סוף כל הדורות. חוצפתו של עמלק שאינה יודעת גבולות היא שהביאתו להעז להלחם יחידי בבני ישראל, בעוד כל עמי העולם יראים ומפוחדים מפני גדולת ה' האינסופית שנתגלתה במוחש לעין כל בניסי יציאת מצרים וקריעת ים סוף. משה בונה מזבח תודה לה' על נצחון ישראל על העמלקים, וכן לזכר עולם אשר "מלחמה לה' בעמלק מדור דור".

מהירה, מתעפש ה'מן' אשר הותירו, רוחש תולעים ונעשה בלתי ראוי לאכילה.

כמו כן, ביום שישי ערב שבת, מצוה ה' על ידי משה, ילקט כל אחד לעצמו 'לחם משנה', מנת 'מן' כפולה שתספיק גם לשבת. ביום הקדוש לא ירד המן ואין לצאת ולחפשו. אולם גם בענין זה נמצאים כאלה שיוצאים למרות האזהרה ללקוט גם בשבת, אלא שעד מהירה מגלים הללו כי ביום השבת אין כל 'מן' בסביבות המחנה.

מחללי השבת מכעיסים את ה', ועל כן שב משה ומזהיר את בני ישראל אודות שמירת השבת.

משה מצטווה להניח מן ה'מן' בצנצנת למשמרת, זכרון לנס המזון השמימי שפירנס את בני ישראל משך ארבעים שנות שהותם במדבר.

על הסלע הק

בהגיעם לרפידים, שוב מתלוננים בני ישראל על העדר מים, ושוב פונה משה אל ה' בבקשת מים. הפעם מצווה ה' להכות במטהו על הסלע כדי להוציא ממנו מים. ואכן, בעשותו כן, יוצאים באורח נסי מים מן הסלע להשקות את העם. בשל רפיון אמונתם של בני ישראל ותלונותיהם על ה' נקרא המקום מסה (מלשון נסיון) ומריבה.

להכרית את זכר עמלק

חטאי ישראל מביאים עליהם צרה חדשה. העם העמלקי,

בקרו אותנו באתר החדש

www.tanyaor.com

וגם ביו-טיוב ובפייסבוק:

בלוגים מצולמים וניגונים (באיכות HD)

סדר התיא

עזרה ראשונה לניא

שירה על ההתגלות

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

שתי ידיים

שלימותה של ההתגלות האלוקית הזאת היא בבית המקדש, שעליו נאמר הציווי: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". בבית המקדש שוכן הקב"ה ומגלה את שכנתו לעיני כול. שם אין הסתרים על הכוח האלוקי, אלא הכול רואים את הקדושה האלוקית, והניסים היו שם דבר שבשגרה.

הדבר מתבטא גם בשירה, שבה מתואר המקדש – "מקדש א-דני כוננו ידיך". על כך אמרו חז"ל: "חביב בית המקדש לפני הקב"ה, שכשברא הקב"ה את עולמו לא בראו אלא בידו אחת, שנאמר 'אף ידי יסדה ארץ', וכשבא לבנות בית המקדש כביכול בשתי ידיו, שנאמר 'מקדש ה' כוננו ידיך'". משמעות הדברים, שבמקדש גלויות ידי ה' והקב"ה מתגלה על ידי המקדש.

המקדש השלישי

התגלות זו היתה במידה מרובה בבית המקדש הראשון, ולכן עם בניית הבית הגיע עם ישראל לשלום ולשלווה, ולא היה עוד שלטון לעמי הנכר בארץ ישראל. אולם בכל זאת לא היתה ההתגלות שלימה, ולכן נחרב הבית. השלימות המלאה של ההתגלות האלוקית תהיה בבית המקדש השלישי, ועל כן הבית השלישי הוא הראוי באמת לתואר "מקדש א-דני כוננו ידיך". בני ישראל שרו אפוא ביציאתם ממצרים על הגאולה העתידה לבוא ועל בניין בית המקדש השלישי שייבנה במהרה בימינו על ידי משיח צדקנו.

(מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'ליקוטי שיחות' כרך ל"א)

"מקדש א-דני כוננו ידיך" (שמות טו, יז)

לאחר ניסי קריעת ים סוף שרו משה ובני ישראל את 'שירת הים', שבה הללו את הקב"ה על הניסים שהראה להם. בסיום השירה מופיעות כמה שורות המכוונות אל העתיד: הכניסה לארץ ישראל, ההתיישבות בה, ולבסוף מדובר על בית המקדש – "מכון לשבתך פעלת ה', מקדש א-דני כוננו ידיך".

אזכורו של בית המקדש בשירה זו דורש הסבר, שהרי מה הקשר בינו ובין ניסי יציאת מצרים? הזכרת הכניסה לארץ ישראל היא טבעית, שכן היא ההמשך וההשלמה של יציאת מצרים, כפי שאמר הקב"ה לבני ישראל עוד בהיותם במצרים: "אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ הכנעני"; אבל מה ענינו של בית המקדש לכאן?

שולט בעולם

ההסבר על כך קשור במהותה הפנימית של שירה זו. בפשטות, ענינה של השירה הוא לשבח את ה' על הניסים והנפלאות שעשה לעם ישראל, אולם בעומק הדברים מבטאת השירה את העובדה שבניסי יציאת מצרים וקריעת ים סוף נתגלתה מלכותו של הקב"ה ושליטתו המלאה על העולם.

ניסים אלה הוכיחו לעין כול שהקב"ה שולט על העולם ומנהיגו בכל מהלכיו. ברצונו – הוא מרומם אומה כלשהי, וברצונו הוא מורידה ומאבדה. ברצונו הוא מנהל את העולם על פי חוקי הטבע, וברצונו הוא משדד את מערכות הטבע ומעמיד מים כאילו היו חומת אבנים. שליטתו זו נתגלתה לעיני העולם כולו בשעת יציאת מצרים.

חסידות על הפרשה בשלה

לעתיד לבוא לא יהיה דין ועונש ואתה הרם את מטך (יד, טז)

על הגאולה העתידה נאמר (ישעיהו יא) "והניף ידו על הנהר גו' והכהו לשבעה נחלים", ולא נזכר 'מטה'. מהו אפוא סוד ההבדל בין יציאת מצרים לבין הגאולה העתידה? בבואו לקרוע את הים לא נזקק משה למטה, אלא כדי לעורר ולהמשיך דין ועונש על מצרים, כמאמר רז"ל "אין הקב"ה רודה את הרשעים אלא במקל". ואילו לעתיד לבוא, שאז יסיר ה' את הרע מן העולם ויתפרדו כל פועלי אוון, אזי לא יהיה עוד צורך במטה.

(מעובד מתוך "זככה" תרל"ז פרק קי"ט, עמ' קפט)

התבוננות באלוקות מעוררת יראת ה' ואמונה שלמעלה מטעם ודעת ויראו העם את ה', ויאמינו בה' ובמשה עבדו (יד, לא)

"ויראו העם את ה'" - היינו שם הוי' דלתתא, עלמא דאתגליא, שיש בו השגה, ושייך בו לשון יראה, יראת בושת, כמשל הרואה את המלך.

"ויאמינו בה'" - היינו שם הוי' דלעילא, עלמא דאתכסיא, שאינו נראה ומושג, ולא שייך בו בחינת יראה, כי אם בחינת אמונה.

(מעובד מתוך 'תורה-אור' בשלה, סב, א)

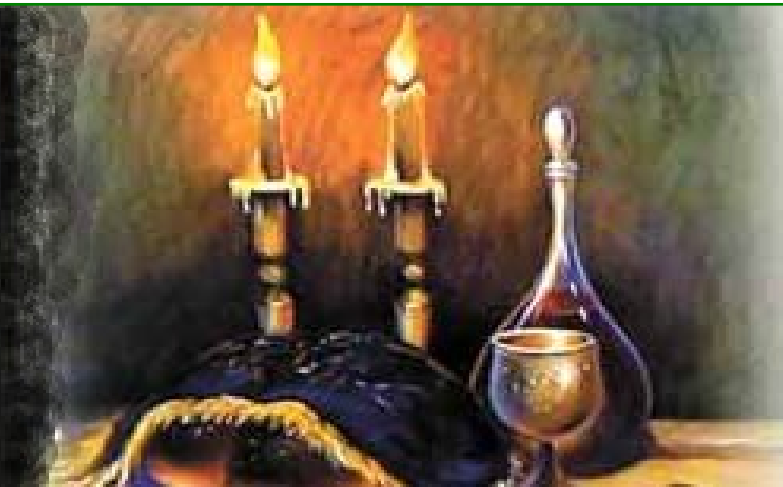
שבת שלום!!!

כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
ליקוט, רעיונות ועימוד: חי דמארי
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו
tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון חורף)
17:46	16:31	י-ם
17:47	16:45	ת"א
17:45	16:35	חיפה
17:49	16:49	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון